

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

7. august 2018*

Eelotsusetaotlus – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29/EÜ – Infoühiskond – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine – Artikli 3 lõige 1 – Üldsusele edastamine – Mõiste – Varem piiranguteta ja autoriõiguse omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto autoriõiguse omaja loata veebisaidile üleslaadimine – Uus üldsus

Kohtuasjas C-161/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa kõrgeim üldkohus) 23. veebruari 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. märtsil 2017, menetluses

Land Nordrhein-Westfalen

versus

Dirk Renckhoff,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik R. Šereš,

võttes arvesse seisukohti, mille esitasid:

- Land Nordrhein-Westfalen, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Rümenapp,
- D. Renckhoff, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Rengshausen,
- Prantsuse valitsus, esindaja: D. Segoin,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. De Luca,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda ja T. Scharf,

arvestades kirjalikku menetlust ja 7. veebruari 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 25. aprill 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Land Nordrhein-Westfaleni (Nordrhein-Westfaleni liidumaa, Saksamaa) ja fotograaf D. Renckhoffi vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab seda, et sellel liidumaal asuva kooli õpilane kasutas ilma loata üht D. Renckhoffi tehtud ja vabalt ühel veebisaidil kättesaadavat fotot illustratsioonina koolitöös, mille see kool tegi kättesaadavaks ühel teisel veebisaidil.

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 3, 4, 9, 10, 23 ja 31 on ette nähtud:

„(3) Ettepannud ühtlustamine aitab rakendada siseturu nelja vabadust ning on seotud õiguse põhiprintsiipide, eelkõige omandi, kaasa arvatud intellektuaalomand, ning väljendusvabaduse ja avaliku huvi järgimisega.

(4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. See tagab tööhõive ning soodustab uute töökohtade loomist.

[...]

(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loominguga seotud. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiemas üldsuses huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnustatud omandi lahutamatuks osaks.

(10) Jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu, samasugust tasu peavad saama tootjad, et neil oleks võimalik nimetatud tegevust rahastada. Fonogrammide, filmide, multimeediatoodete ning tellitavate teenuste laadsete teenuste pakkumiseks on tarvis märkimisväärseid investeeringuid. Intellektuaalomandi õiguste piisav õiguskaitse on vajalik, et tagada nimetatud tasu kättesaamine ning võimaldada kindlustada nendele investeeringutele rahuldav kasum.

[...]

(23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. [...]"

- 4 Direktiivi 2001/29 artikli 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

[...]

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.“

- 5 Direktiivi 2001/29 artikli 5 „Erandid ja piirangud“ lõike 3 punkt a sätestab:

„Liikmesriigid võivad artiklites 2 ja 3 sätestatud õiguste puhul näha ette erandeid või piiranguid järgmistel juhtudel:

- a) kasutamine illustreeriva materjalina õppetöös või teadusuuringutes, tingimusel et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ning ulatuses, mis on õigustatult vajalik taotletava mitteäriilise eesmärgi saavutamiseks“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 6 Landgericht Hamburgi (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) poole pöördunud hageja D. Renckhoff on kutseline fotograaf. Stadt Waltropi (Waltropi linn, Saksamaa) – esimeses kohtuastmes algul kostja, hiljem põhikohtuasjas enam menetlusosaline ei ole – vastutusallas on Gesamtschule de Waltrop (Waltropi üldhariduskool, edaspidi „kool“). Nordrhein-Westfaleni liidumaa (Saksamaa), kes on samuti kostja esimeses kohtuastmes, teostab kooli üle järelevalvet ning on sealsete õpetajate tööandja.
- 7 Alates 25. märtsist 2009 oli kooli veebisaidil kättesaadav referaat, mille selle kooli üks õpilastest oli koostanud koolis korraldatud hispaania keele seminari raames ja mis sisaldas illustratsioonina D. Renckhoffi tehtud fotot (edaspidi „foto“), mille see õpilane oli alla laadinud reisimisele pühendatud veebisaidilt (edaspidi „reisiportaal“). Foto oli sellel veebisaidil piiranguteta allalaaditav. Foto all oli õpilane esitanud viite sellele veebisaidile.
- 8 D. Renckhoff väidab, et ta andis õiguse foto kasutamiseks ainult reisiportaali haldajatele ja leiab, et foto üleslaadimine kooli veebisaidile rikub tema autoriõigusi. Esimeses astmes palus ta kohtul keelata Nordrhein-Westfaleni liidumaal sanktsioonide ähvardusel fotot reprodutseerida või lubada reprodutseerida ja/või üldsusele kättesaadavaks teha ning teise võimalusena keelata tal lubada õpilastel reprodutseerida fotot internetti ülespaneku eesmärgil. Lisaks nõuab ta liidumaalt, et see maksaks 400 euro suurust kahjuhüvitist, millele lisandub intress.
- 9 D. Renckhoffi hagi rahuldati osaliselt, Nordrhein-Westfaleni liidumaad kohustati foto kooli veebisaidilt maha võtma ning tasuma 300 eurot koos intressiga.
- 10 Mõlemad pooled kaebasid otsuse edasi Oberlandesgericht Hamburgi (Hamburgi liidumaa kõrgeim üldkohus, Saksamaa), kes leidis, et foto oli autoriõigustega kaitstud ning et selle avaldamisega kooli veebisaidil rikuti D. Renckhoffi ainuõigust teost reprodutseerida ja üldsusele kättesaadavaks teha. Selle

kohtu hinnangul ei oma tähendust asjaolu, et foto oli juba enne vaidlusalust tegu tehtud internetis kõigile piiranguteta kättesaadavaks, kuna foto kopeerimine serverisse ja selle kättesaadavaks tegemine kooli veebisaiti külastavale üldsusele tõi kaasa „lahutamise“ algsest avaldamisest reisiportaalis.

11 Kassatsioonkaebust menetlev eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kaebuse lahendus sõltub direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tõlgendusest. Eelkõige kahtleb see kohus, kas antud juhul on täidetud kohtupraktikas tunnustatud tingimus, mille kohaselt vastav üldsusele edastamine peab toimuma „uuele“ üldsusele.

12 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas võõral veebisaidil autoriõiguse omaja loal kõikidele internetikasutajatele vabalt kättesaadava teose ülespanek oma vabalt kättesaadavale veebisaidile on üldsusele kättesaadavaks tegemine direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui asjaomane teos kopeeritakse esmalt teatavasse serverisse ja laetakse sealt oma veebisaidile?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

13 Oma küsimusega soovib eelotsuse esitanud kohus sisuliselt teada, kas mõistet „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka varem piiranguteta ja autoriõiguse omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto veebisaidile üleslaadimise.

14 Sissejuhatuseks tuleb meelde tuletada, et foto on kaitstud autoriõigusega tingimusel – mille täitmist peab liikmesriigi kohus igal üksikjuhthumil kontrollima –, et niisugune foto on autori intellektuaalne looming, milles peegeldub viimase isikupära ja ilmnevad tema vabad ja loomingulised valikud selle foto tegemisel (vt selle kohta 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 94).

15 Seoses küsimusega, kas varem piiranguteta ja autoriõiguse omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto veebisaidile üleslaadimine on käsitatav „üldsusele edastamisena“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, tuleb märkida, et see säte näeb ette, et liikmesriigid kehtestavad autoritele ainuõiguse lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele.

16 Sellest järeldub, et kui direktiivi 2001/29 artiklis 5 ammendavalt ette nähtud eranditest ja piirangutest ei tulene teisiti, siis tuleb teose mis tahes kasutamist kolmanda isiku poolt ilma sellise eelneva nõusolekuta pidada selle teose autori õigusi kahjustavaks (16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 Kuna direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 ei täpsusta mõistet „üldsusele edastamine“, tuleb selle mõiste sisu ja kohaldamisala määratleda kõnealuse direktiiviga taotletavate eesmärkide alusel ja arvestades konteksti, millesse tõlgendatav säte kuulub (14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Sellega seoses tuleb esile tuua, et direktiivi 2001/29 põhjendustest 4, 9 ja 10 järeldub, et direktiivi põhieesmärk on kehtestada autoritele kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab neil saada nende teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu, eelkõige üldsusele edastamise korral. Eeltoodust tuleneb, et mõistet „üldsusele edastamine“ tuleb käsitada laias tähenduses, nagu see on sõnaselgelt märgitud ka sama direktiivi põhjenduses 23 (14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 19 Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikest 1 tuleneb, et mõistes „üldsusele edastamine“ on seostatud kaks kumulatiivset elementi: teose „edastamise toiming“ ja teose edastamine „üldsusele“ (16. märtsi 2017. aasta kohtuotsus AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, punkt 22; 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 20 Mis puudutab esimese viidatud elemendi, see tähendab edastamise toiminguga olemasolu, siis selleks piisab direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt teose üldsusele kättesaadavaks tegemisest niimoodi, et üldsuse hulka kuuluvatel isikutel on võimalus sellele teosele ligi pääseda, kusjuures ei ole määrav, kas nad seda võimalust kasutavad või mitte (13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 19; 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Antud juhul on varem ühel veebisaidil avaldatud foto teisele veebisaidile üleslaadimine pärast selle kopeerimist isiklikku serverisse kvalifitseeritav „kättesaadavaks tegemisena“ ja seega „edastamisena“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses. Nimelt võimaldab selline üleslaadimine selle veebisaidi külastajatele, kuhu üles laaditi, juurdepääsu sellel veebisaidil asuval fotole.
- 22 Mis puudutab teist eelviidatud elementidest, see tähendab seda, et kaitstav teos peab olema edastatud „üldsusele“, siis järeldub Euroopa Kohtu praktikast, et mõiste „üldsus“ viitab määratlemata suurusega potentsiaalsele sihtrühmale ning eeldab peale selle ka piisavalt suurt arvu isikuid (13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 21 ja 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 27 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Praegusel juhul ilmneb, et käesoleva otsuse punktis 21 nimetatud edastamise toiming oli suunatud kõigile potentsiaalsetele selle veebisaidi kasutajatele, millele üleslaadimine toimus, seega määratlemata suurusega ja piisavalt suurele arvule isikutele, ning seega tuleb seda viidatud kohtupraktika tähenduses käsitada kui edastamist „üldsusele“.
- 24 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale eeldab kaitstud teose edastamise „üldsusele edastamiseks“ kvalifitseerimine siiski ka seda, et edastamine peab toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud „uuele üldsusele“, see tähendab üldsusele, kellega autoriõiguse omajad oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud (13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 24; 8. septembri 2016. aasta kohtuotsus GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punkt 37, ning 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 28).
- 25 Käesoleval juhul on selge, et nii teose algne edastamine veebisaidile kui ka selle hilisem esitamine teisel veebisaidil olid teostatud sama tehnilise vahendi abil.
- 26 Ometi ei ole põhikohtuasja pooled ja Euroopa Liidu kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikud, kes esitasid kirjalikke märkusi, kaugeltki ühel arvamusel küsimuses, kas foto edastati „uuele üldsusele“.
- 27 Nordrhein-Westfaleni liidumaa ja Itaalia valitsus nimelt väidavad 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsusele Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tuginedes, et ei peaks tegema vahet teose üldsusele edastamisel ühelt poolt selle üleslaadimisega veebisaidile ja teiselt poolt veebisaidil sellise hüperlingi esitamisega, mis suunab teisele veebisaidile, kus see teos on algul autoriõiguse omaja loal piiranguteta edastatud. Põhikohtuasjas kõne all olevatel asjaoludel ei ole seega teos edastatud uuele üldsusele.
- 28 Kuid D. Renckhoff ja Prantsuse valitsus väitsid kohtuistungil - nagu ka komisjon oma kirjalikes märkustes - sisuliselt, et käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis viidatud kohtupraktika ei ole kohaldatav sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas. Nimelt tuleb teose edastamist mitte hüperlingi kaudu, vaid selle uuesti üles laadimisega veebisaidile, mis on erinev sellest veebisaidist, kus

see teos juba oli edastatud autoriõiguse omaja loal, käsitada „uue edastamisena üldsusele“, arvestades eriti asjaolu, et selle uue edastamise järgselt ei ole sellel autoriõiguste omajal enam võimalik teostada kontrolliõigusi teose esmase edastamise üle.

- 29 Sellega seoses on sobiv esiteks esile tuua, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt vajab – arvestades direktiivi 2001/29 artiklis 5 nähtud erandeid ja piiranguid – teose iga reprodutseerimine ja üldsusele edastamine kolmandate isikute poolt autori eelnevat nõusolekut ning et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt on autoritel preventiivset laadi õigus, mis võimaldab neil teose üldsusele edastamise keelamiseks astuda oma teose võimalike kasutajate ja selle üldsusele edastamise vahele, mida need kasutajad võivad olla kavandanud (vt selle kohta 31. mai 2016. aasta kohtuotsus Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 30; 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 33 ning 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Kui tuleks aga järeldada, et varem autori loal ühel teisel veebisaidil avaldatud teose veebisaidile üleslaadimise puhul ei ole tegemist üldsusele edastamisega, kaotaks selline preventiivset laadi õigus oma tarviliku mõju. On tõsi, et selline üleslaadimine veebisaidile, mis erineb sellest veebisaidist, kus see teos juba oli edastatud, teeb võimatuks või vähemalt oluliselt raskemaks õiguste omajal preventiivselt nõuda, et selline edastamine lõpetataks, eemaldades teose vajaduse korral sellelt veebisaidilt, kus see tema nõusolekul oli esitatud või tühistades kolmandatele isikutele eelnevalt antud nõusoleku.
- 31 Sellest järeldub, et isegi juhul, kui autoriõiguste omaja otsustab lõpetada teose edastamise veebisaidil, kuhu see algul tema nõusolekul edastati, jääb see teos kättesaadavaks veebisaidil, kuhu see uuesti üles laaditi. Samas on Euroopa Kohus rõhutanud, et teose autor peab saama lõpetada selle, et kolmandad isikud teostavad neile selle teose suhtes kuuluvaid digitaalsel kujul kasutamise õigusi, ja keelata neil nii igasugune nimetatud kujul kasutamine tulevikus, ilma et see võiks olla eelnevalt seotud vorminõudega (vt analoogia alusel 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 51).
- 32 Teiseks näeb direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 3 spetsiaalselt ette, et selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 nimetatud üldsusele edastamise õigus ei lõpe seoses üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga selle sätte tähenduses.
- 33 Samas tähendaks käsitlus, mille kohaselt varem autori loal ühel teisel veebisaidil avaldatud teose veebisaidile üleslaadimise puhul ei ole tegemist selle teose kättesaadavaks tegemisega uuele üldsusele, edastamisõiguse ammendumise põhimõtte tunnustamist.
- 34 Lisaks sellele, et see oleks vastuolus direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikega 3, võtaks selline põhimõte õiguste omajalt võimaluse nõuda oma teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu, nagu rõhutatakse direktiivi põhjenduses 10, kuigi, nagu on märkinud ka Euroopa Kohus, konkreetse intellektuaalomandi eseme eesmärk on nimelt tagada asjaomaste õiguste omajatele, et kaitstakse nende õigust kasutada kaitstud objektide ringlusse laskmist või kasutusse andmist ärilisel eesmärgil, andes tasu eest litsentse (vt selle kohta 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 107 ja 108).
- 35 Neid asjaolusid ja käesoleva kohtuotsuse punktis 24 viidatud kohtupraktikat arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et autoriõigusega kaitstud teose üleslaadimine teisele veebisaidile kui see, mille kaudu toimus autoriõiguste omaja nõusolekul algne üldsusele edastamine, tuleb sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kvalifitseerida selle teose uuele üldsusele kättesaadavaks tegemiseks. Sellises olukorras nimelt hõlmas üldsus, millega autoriõiguse omaja arvestas, kui ta andis nõusoleku oma teose edastamiseks veebisaidil, kus see algul avaldati, üksnes nimetatud veebisaidi kasutajaid, mitte selle veebisaidi kasutajaid, kuhu teos hiljem ilma selle õiguste omaniku nõusolekuta üles laaditi, ega muid isikuid.

- 36 Käesoleva kohtuotsuse punktides 29–35 esitatud objektiivseid kaalutlusi ei mõjuta asjaolu, et – nagu põhikohtuasjas – autoriõiguse omaja ei ole piiranud võimalust kolmandatel isikutel fotot kasutada. Euroopa Kohtul on tegelikult juba olnud võimalus esile tuua, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud õiguste omamine ja kasutamine ei või olla seotud ühegi vorminõudega (vt selle kohta 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 50).
- 37 Pealegi on tõepoolest tõsi, et seoses kaitstud teose kättesaadavaks tegemisega hüperlingi abil, mis suunab teisele veebisaidile, kus toimus esialgne edastamine, leidis Euroopa Kohus oma 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsuses Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 25 ja 26) ja 21. oktoobri 2014. aasta määruses BestWater International (C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315, punkt 16) nimelt, et selle esmase edastamise sihtgrupi moodustasid kõik asjasse puutuva veebisaidi potentsiaalsed külastajad, sest igasuguste piiravate meetmete puudumise tõttu oli kõigil veebikasutajatel vaba juurdepääs sellel saidil olevatele teostele. Niisiis järeltas kohus, et asjaomaste teoste kättesaadavaks tegemisega sellise hüperlingi abil, millega on tegemist nende otsuste aluseks olevates põhikohtuasjas, ei kaasnenud kõnealuste teoste edastamist uuele üldsusele.
- 38 Siiski ei saa seda kohtupraktikat kohaldada sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas.
- 39 Õigupoolest on need kohtulahendid esiteks tehtud konkreetselt seoses veebis esitatud hüperlinkidega, mis viisid varem autoriõiguste omaja nõusolekul kättesaadavaks tehtud kaitstavate teosteni.
- 40 Erinevalt hüperlinkidest, mis Euroopa Kohtu praktika kohaselt aitavad nimelt kaasa interneti toimimisele ning arvamuste ja teabevahetusele võrgus, milles pääseb ligi tohutule hulgale teabele (8. septembri 2016. aasta kohtuotsus GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punkt 45), ei toeta varem ühel veebisaidil autoriõiguste omaja loal kättesaadavaks tehtud teose nende õiguse omaja loata teisele veebisaidile üleslaadimine ometi selle eesmärgi täitmist samaväärselt.
- 41 Seega lubada sellist üleslaadimist, ilma et autoriõiguste omaja saaks kasutada direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud õigusi, tähendaks kõigutada selle direktiivi põhjendustes 3 ja 31 selgitatud tasakaalu, mida tuleb digitaalses keskkonnas säilitada ühelt poolt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste omajate Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 lõikega 2 tagatud intellektuaalse omandi kaitse ja teiselt poolt kaitstud objekti kasutajate huvide ja põhiõiguste kaitse, eelkõige nende põhiõiguste harta artikli 11 alusel tagatud sõna- ja teabevabaduse, aga ka üldiste huvide vahel.
- 42 Selles kontekstis toob Nordrhein-Westfaleni liidumaa välja, et sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, peab huve tasakaalustades võtma arvesse põhiõiguste harta artiklis 14 sätestatud õiguse haridusele. Täpsemalt seondus kõnealuse õpilase tegu selle õiguse kasutamisega, kuivõrd foto oli paigutatud illustratsioonina selle õpilase poolt keeleõppe seminari raames koostatud referaadi esilehele. Siiski piisab selles osas tõdemusest, et käesoleva kohtuotsuse punktis 35 seoses mõistega „uus üldsus“ esitatud kaalutlused ei põhine küsimusel, kas õpilase referaadi illustratsioonil oli hariduslik eesmärk või mitte, vaid asjaolul, et selle teose üleslaadimine kooli veebisaidile tegi selle kättesaadavaks kõigile selle veebisaidi külastajatele.
- 43 Lisaks on kohane esile tuua, et seoses tasakaalu otsimisega õiguse haridusele ja intellektuaalse omandi kaitse vahel on liidu seadusandja direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis a näinud ette liikmesriikidele võimaluse kehtestada erandeid ja piiranguid selle direktiivi artiklites 2 ja 3 ette nähtud õigustest seonduvalt nende kasutamisega illustreeriva materjalina õppetöös või teadusuuringutes ulatuses, mis on õigustatult vajalik taotletava mitteärilise eesmärgi saavutamiseks.
- 44 Teiseks, nagu juba käesoleva kohtuotsuse punktis 29 märgitud, on autoritele direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 alusel tagatud õigus olemuselt preventiivne. Kuid edastamise toimingul puhul, mis toimub veebisaidile sellise hüperlingi lisamisega, mis viib varem autoriõiguste omaja nõusolekul edastatud teoseni, autoriõiguste preventiivne iseloom säilib, kuivõrd juhul, kui autor oma teose edastamist asjaomasel veebisaidil enam ei soovi, on tal on võimalik eemaldada see veebisaidilt, kus see algult

esitati, muutes sellega kasutuks kõik hüperkingid, mis sellele suunasid. Seevastu sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas on teose teisele veebisaidile üleslaadimine uus, algsest autoriseeritud edastamisest sõltumatu edastamine. Selle üleslaadimise tulemusena võib see teos jääda sellel veebisaidil kättesaadavaks sõltumata autori algsest nõusolekust ja vaatamata toimingutele, mida autoriõiguste omaja teeb, kui ta otsustab lõpetada teose esitamise veebisaidil, kus see algul tema nõusolekul edastati.

- 45 Kolmandaks ja viimaseks, oma 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsuses Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 27 ja 28), leides, et edastamine selle kohtuotsuse aluseks olevas põhikohtuasjas ei toimunud uuele üldsusele, rõhutas Euroopa Kohus selle veebisaidi, kuhu oli paigutatud hüperlink, mis võimaldas neile teostele otse juurde pääseda saidil, kus neid teoseid algul autoriõiguste omaja loal edastati, haldaja poolse sekkumise puudumist.
- 46 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et teose kasutaja põhikohtuasjas tegi sellest teosest koopia oma serverisse, millele järgnes selle üleslaadimine muule veebisaidile kui see, kus seda algul esitati. Seda tehes mängis see kasutaja otsustavat rolli selle teose edastamisel üldsusele, millega autor esialgsele edastamisele nõusolekut andes ei arvestanud.
- 47 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et mõistet „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka varem piiranguteta allalaaditavana ja autoriõiguste omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto veebisaidile üleslaadimise.

Kohtukulud

- 48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Mõistet „üldsusele edastamine“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguste ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka varem piiranguteta allalaaditavana ja autoriõiguste omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto veebisaidile üleslaadimise.

Allkirjad